

เตือนภัยการระบาด โรครากและโคนเน่าถั่วฝักยาว

ปีที่ 1 ฉบับที่ 8/2561 วันที่ 4 เมษายน 2561

โรครากและโคนเน่า

สาเหตุของโรค เกิดจากเชื้อรา Pythium sp.

ลักษณะอาการ

เชื้อราจะทำลายบริเวณโคนต้นติดดิน ทำให้ผิวนอกของรากและโคนต้นมีสีน้ำตาล และจะมีเส้นใยของเชื้อราสีขาวละเอียดขึ้นคลุมโคนต้นถั่วฝักยาวจะเหี่ยวตายในที่สุด

การแพร่ระบาด

เชื้อราอาศัยอยู่ในดิน และระบาดได้ดีในช่วงฤดูฝน ดินมีน้ำขัง

การป้องกันและกำจัด

1. เตรียมดินให้มีการระบายน้ำดี
2. ถอนต้นที่เป็นโรคและเผาทิ้งทันทีที่พบ
3. ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา โดยนำเชื้อราไตรโคเดอร์มาผสมรำละเอียดและปุ๋ยหมักในอัตราส่วนเชื้อ 1 กก./รำ 10 กก. และปุ๋ยหมัก 40 กก. ผสมให้เข้ากัน หว่านในแปลงที่มีโรคเชื้อราระบาด หรือใช้โรยรอบโคนต้นหรือรองก้นหลุม อัตราส่วนในพืชผัก 10 กก./ไร่ ควรใช้เมื่อแปลงมีความชื้นก่อนหรือหลังให้น้ำพืช แต่ไม่ใช่ในแปลงที่มีน้ำท่วมขัง หลังหว่านเชื้อควรใช้เศษฟาง หรือหญ้าแห้งคลุม เพื่อกันไม่ให้ถูกแสงแดดโดยตรง และไม่ใช้ร่วมกับสารกำจัดเชื้อราที่สำคัญที่สุดที่เกษตรกรต้องคำนึงคือ
 - ถ้าไม่มีการระบาดของโรคเชื้อรา ก็ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะใส่เชื้อไตรโคเดอร์มาลงไป และถ้าอยากให้มีเชื้อไตรโคเดอร์มาในแปลง โดยไม่ต้องใส่เพิ่มลงไป
 - สามารถทำได้โดยการใส่ปุ๋ยหมักในแปลงเป็นประจำ เพราะไตรโคเดอร์มาเป็นเชื้อราในดินที่ใช้เศษซากพืชเป็นอาหารรูปภาพประกอบ

นางสาววัลวิษา ปิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน

E-mail : phakhaio5@hotmail.com โทร.๐๓๕-๓๙๑๖๗๒

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

เตือนภัยการระบาดของ โรคเมล็ดต่าง

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๕/๒๕๖๑ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑

โรคเมล็ดต่าง (Dirty Panicle Disease)

พบมาก ในนาชลประทาน ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้
สาเหตุ เชื้อรา *Curvularia lunata* (Wakk) Boed.

Cercospora oryzae I.Miyake.

Helminthosporium oryzae Breda de Haan.

Fusarium semitectum Berk & Rav.

Trichoconis padwickii Ganguly.

Sarocladium oryzae Sawada.

เชื้อราสาเหตุ

อาการ ในระยะออกรวง พบแผลเป็นจุดสีน้ำตาลหรือดำที่เมล็ดบนรวงข้าว บางส่วนก็มีลายสีน้ำตาลดำ และบางพวกมีสีเทาปนชมพู ทั้งนี้เพราะมีเชื้อราหลายชนิดที่สามารถเข้าทำลายและทำให้เกิดอาการต่างกันไป การเข้าทำลายของเชื้อรามักจะเกิดในช่วงดอกข้าวเริ่มโผล่จากกาบหุ้มรวงจนถึงระยะเมล็ดข้าวเริ่มเป็นน้ำนม และอาการเมล็ดต่าง จะปรากฏเด่นชัดในระยะใกล้เก็บเกี่ยว

การแพร่ระบาด เชื้อราสามารถแพร่กระจายไปกับลม ติดไปกับเมล็ด และสามารถแพร่กระจายในยุงฉางได้

อาการ โรคเมล็ดต่าง

การป้องกันกำจัด

๑. ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคนี้ เช่น สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐ พิษณุโลก ๒ และข้าวเจ้าหอมคลองหลวง ๑
๒. เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก ควรคัดเลือกจากแปลงที่ไม่เป็นโรค
๓. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาร์เบนดาซิม หรือ แมนโคเซบ ในอัตรา ๓ กรัม /เมล็ดพันธุ์ ๑ กิโลกรัม

๔. ในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวงเมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบธง และโรคกาบใบเน่า ถ้ามีฝนตกชุก ควรวางแผนการป้องกันแต่ต้นมือ โดยพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น โพรพิโคนาโซล โพรพิโคนาโซล + ไดฟีโนโคนาโซล หรือ โพรพิโคนาโซล + ไพรคลอราซ หรือ คาร์เบนดาซิม + อีฟ็อกซีโคนาโซล หรือ ฟุซาราซอล หรือ ทีบูโคนาโซล หรือ ไพรคลอราซ + คาร์เบนดาซิม หรือ แมนโคเซบ หรือ คาร์เบนดาซิม + แมนโคเซบ ตามอัตราที่ระบุ

นางสาววัลวิษา ปิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน

E-mail : phakhaio๘@hotmail.com โทร.๐๓๕-๓๙๑๖๗๒

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

ข่าวส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เตือนภัยการระบาด โรคแอนแทรคโนสในสวนมะม่วง

ปีที่ 1 ฉบับที่ 9/2561 วันที่ 5 เมษายน 2561

โรคแอนแทรคโนสในสวนมะม่วง

โรคแอนแทรคโนส มีสาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* และจัดเป็นโรคที่สำคัญที่สุดของมะม่วง ที่ปลูกในสภาพอากาศร้อนชื้นอย่างประเทศไทย เชื้อราก่อโรคแอนแทรคโนส สามารถสร้างส่วนขยายพันธุ์ขึ้นใหม่ และเข้าทำลายพืชได้ทุกระยะการเจริญของมะม่วงตลอดฤดูกาลปลูก จึงทำให้การควบคุมโรคเป็นไปได้ยากลำบาก อาการของโรคเกิดได้กับส่วนต่างๆของพืชได้แก่ อาการใบจุด ใบและกิ่งแห้งตาย อาการทั้งหมดที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นแหล่งสะสมเชื้อที่จะแพร่ระบาดเข้าทำลายผลมะม่วงที่กำลังพัฒนา โดยเชื้อจะอยู่ในระยะพักตัว จนกระทั่งมะม่วงแก่และถึงระยะเก็บเกี่ยว ต่อมาเมื่อผลใกล้สุก เชื้อจะเริ่มพัฒนาใหม่และทำลายผลมะม่วงก่อให้เกิดอาการผลเน่าเสีย ซึ่งจัดเป็นโรคที่สำคัญในระยะหลังการเก็บเกี่ยวของมะม่วง

การจัดการควบคุมโรคแอนแทรคโนสในสวนมะม่วง ประกอบด้วย

1. การจัดการภายในสวน

- ต้องมีการตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มให้โปร่ง เพราะต้นมะม่วงที่แตกกิ่งก้านหนาแน่น เป็นที่สะสมของโรคและแมลง เป็นอย่างดี แสงแดดส่องถึงทำให้บรรยากาศในพุ่มแห้ง ไม่เหมาะต่อการเจริญเติบโตของเชื้อโรค
- การตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสรีรวิทยาของต้น ช่วยให้ต้นมะม่วงจัดระบบการใช้แร่ธาตุอาหารได้ดี มีผลต่อการพัฒนาผลมะม่วง และยังเป็นวิธีที่ลดปริมาณการใช้สารเคมีได้

2. การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคพืช

สารเคมีที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมโรคแอนแทรคโนสของมะม่วงประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก คือสารเคมีประเภทสัมผัส ได้แก่ แมนโคเซ็บ กลุ่มสารประกอบทองแดงหรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ คอปเปอร์ซิลิเฟต และ คอปเปอร์อ็อกซีคลอไรด์ สารเคมีประเภทดูดซึม ได้แก่ คาร์เบนดาซิม อะซ็อกซีสโตรบิน และ โปรคลอราซ ทั้งนี้ไม่ควรใช้สารเคมีชนิดเดียวอย่างต่อเนื่องหรือติดต่อกันเป็นเวลานาน รวมทั้งไม่ใช้ในอัตราที่สูงเกินกว่ากำหนด เพราะนอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองแล้วยังมีผลต่อการพัฒนาความต้านทานต่อสารเคมีของเชื้อก่อโรค และมีผลกระทบต่อคนและสัตว์ในเรื่องของพิษตกค้าง และยังทำลายกลุ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ในอัตราที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ควรหาการศึกษาอย่างละเอียดก่อนการใช้ และควรมีการใช้สารจับใบเพื่อเสริม

นางสาววัลวิษา ปิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน
E-mail : phakhaio๘@hotmail.com โทร.๐๓๕-๓๙๑๖๗๒
จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

เตือนภัยการระบาดของ โรคไหม้ข้าว

ปีที่ 1 ฉบับที่ 7/2561 วันที่ 3 เมษายน 2561

โรคไหม้ (Rice Blast Disease)

พบมาก ในนาที่ฝน ข้าวพันธุ์พื้นเมืองไวต่อช่วงแสง พบส่วนใหญ่ใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และ ภาคใต้ สาเหตุ เชื้อรา *Pyricularia grisea* Sacc.

อาการแผลจุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา

อาการแผลรูปตาตรงกลางมีสีเทา

อาการใบไหม้คล้ายน้ำร้อนลวก

โรคไหม้ระบาดในแปลงกล้า

อาการ

ระยะกล้า ใบมีแผล จุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทาอยู่ตรงกลางแผล ความกว้างของแผลประมาณ 2-5 มิลลิเมตร และความยาวประมาณ 10-15 มิลลิเมตร แผลสามารถขยายลุกลามและกระจายทั่วบริเวณใบ ถ้าโรครุนแรงกล้าข้าวจะแห้งพับตาย อาการคล้ายถูกไฟไหม้

ระยะแตกกอ อาการพบได้ที่ใบ ข้อต่อของใบ และข้อต่อของลำต้น ขนาดแผลจะใหญ่กว่าที่พบในระยะกล้า แผลลุกลามติดต่อกันได้ที่บริเวณข้อต่อ ใบจะมีลักษณะแผลคล้ายสีน้ำตาลดำ และมักหลุดจากกาบใบเสมอ

ระยะออกรวง (โรคเน่าคอรวง) ถ้าข้าวเพิ่งจะเริ่มให้รวง เมื่อถูกเชื้อราเข้าทำลาย เมล็ดจะสีบวม แต่ถ้าเป็นโรคตอนรวงข้าวแก่ใกล้เก็บเกี่ยว จะปรากฏรอยแผลคล้ายสีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง ทำให้ประหลังก่าย รวงข้าวร่วงหล่นเสียหายมาก

การแพร่ระบาด พบโรคในแปลงที่ต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อับลม ถ้าใส่ปุ๋ยสูงและมีสภาพแห้งในตอนกลางวันและชื้นจัดในตอนกลางคืน น้ำค้างยาวนานถึงตอนสายราว 9 โมง ถ้าอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิประมาณ 22-25 oC ลมแรงจะช่วยให้โรคแพร่กระจายได้ดี

อาการโรคไหม้ในระยะข้าวออกรวง (โรคเน่าคอรวง)

การป้องกันกำจัด

1. ใช้พันธุ์ต้านทานโรค

ภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 ชัยนาท 1 ปราจีนบุรี 1

พลาญงาม คลองหลวง 1 พิษณุโลก 1

ภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ 1 เหนียวอุบล 2 เหนียวแพร่ สันป่าตอง 1

ทางยี่ 71 กุเมืองหลวง ชาวโปรงไคร์ น้ำรู

ภาคใต้ เช่น ดอกพะยอม

ข้อควรระวัง : ข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 60 และชัยนาท 1 ที่ปลูกในภาคเหนือตอนล่าง พบว่า แสดงอาการรุนแรงในบางพื้นที่ และบางปี โดยเฉพาะเมื่อสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย เช่น ฝนพริ้ว หรือหมอก น้ำค้างจัด อากาศเย็น ไล่ปุ๋ยมากเกินไปจนความจำเป็น หรือเป็นดินหลังน้ำท่วม

2. หว่านเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม คือ 15-20 กิโลกรัม/ไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการระบายน้ำเพื่ออากาศดี

และไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงเกินไป ถ้าสูงถึง 50 กิโลกรัม/ไร่ โรคไหม้จะพัฒนาอย่างรวดเร็ว

3. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน ไตรโซคลาโซล คาร์เบนดาซิม

ไพโรคลอราซ ตามอัตราที่ระบุ ในแหล่งที่เคยมีโรคระบาดและพบแผลโรคไหม้ทั่วไป 5 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ใบ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน อีดีเฟนฟอส ไตรโซคลาโซล ไอโซโทโรโทโอเลน คาร์เบนดาซิม ตามอัตราที่ระบุ

4. ฉีดพ่นด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา ๑ กิโลกรัม ต่อน้ำ ๒๐๐ ลิตรนำไปแช่เมล็ดข้าวได้ ๕๐๐ กิโลกรัม

นางสาววัลวิษา ปิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน

E-mail : phakhaio๘@hotmail.com โทร.๐๓๕-๓๙๑๖๗๒

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

เตือนภัยการระบาด ใบจุดสีน้ำตาล

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๖/๒๕๖๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑

โรคใบจุดสีน้ำตาล (Brown Spot Disease)

พบมาก ทั้งน่าน้ำฝน และ นาชลประทาน ใน ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

สาเหตุ เชื้อรา *Bipolaris oryzae* (*Helminthosporium oryzae* Breda de Haan.)

อาการ แผลที่ใบข้าว พบมากในระยะแตกกอมีลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล รูปกลมหรือรูปไข่ ขอบนอกสุดของแผลมีสีเหลือง มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-1 มิลลิเมตร แผลที่มีการพัฒนาเต็มที่ขนาดประมาณ 1-2 x 4-10 มิลลิเมตร บางครั้งพบแผลไม่เป็นวงกลมหรือรูปไข่ แต่จะเป็นรอยเปื้อนคล้ายสนิมกระจายทั่วไปบนใบข้าว แผลยังสามารถเกิดบนเมล็ด ข้าวเปลือก (โรคเมล็ดต่าง) บางแผลมีขนาดเล็ก บางแผลอาจใหญ่คลุมเมล็ดข้าวเปลือก ทำให้เมล็ดข้าวเปลือกสกปรก เสื่อมคุณภาพ เมื่อนำไปสีข้าวสารจะหักง่าย

การแพร่ระบาด เกิดจากสปอร์ของเชื้อราปลิวไปตามลม และติดไปกับเมล็ด

การป้องกันกำจัด

- 1) ใช้พันธุ์ต้านทานที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และโดยเฉพาะพันธุ์ที่มีคุณสมบัติต้านทานโรคใบสีส้ม เช่น ภาคกลางใช้พันธุ์ปทุมธานี 1 ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และหางยี 71
- 2) ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดความรุนแรงของโรค
- 3) คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ หรือคาร์เบนดาซิม+แมนโคเซบ อัตรา 3 กรัม / เมล็ด 1 กิโลกรัม
- 4) ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (0-0-60) อัตรา 5-10 กิโลกรัม / ไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค
- 5) กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม
- 6) ถ้าพบอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาลรุนแรงทั่วไป 10 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ไปในระยะข้าวแตกกอ หรือในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง เมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบธงในสภาพฝนตกต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดโรคเมล็ดต่าง ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น อีดีเฟนฟอสคาร์เบนดาซิม แมนโคเซบ หรือ คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซบ ตามอัตราที่ระบุ

นางสาววัลวิษา ปิติมาตร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร : รายงาน
E-mail : phakhaio@hotmai.com โทร.๐๓๕-๓๙๑๖๗๒
จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ (กลุ่มงานอารักขาพืช)

